

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 546/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., advokátkou, Bernolákova 492/5, Modra, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 9. augusta 2023 v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby vedenom pod sp. zn. 1Tos/64/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia, priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur, prepustenia z väzby na slobodu a tiež priznania náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, kde bol sťažovateľ vzatý do väzby rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie z 28. apríla 2022 a v rámci ktorého sťažovateľ požiadal 21. júna 2023 o prepustenie z väzby. Mestský súd Bratislava I (ďalej len „mestský súd“) uznesením sp. zn. B3-3T/104/2022 z 20. júla 2023 (ďalej len „prvostupňové väzobné rozhodnutie“) o uvedenej žiadosti rozhodol tak, že nahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka a ďalšími alternatívnymi opatreniami. O sťažnosti prokurátora podanej proti uvedenému prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu mestského súdu krajský súd rozhodol uznesením sp. zn.

ITos/64/2023 z 9. augusta 2023 (ďalej len „druhostupňové väzobné rozhodnutie“), ktorým ho zrušil v celom rozsahu, žiadosť sťažovateľa zamietol a jeho väzbu nenahradil alternatívnymi opatreniami.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta, že po podaní obžaloby 19. októbra 2022 konala v jeho veci zákonná sudkyňa, ktorá mala byť od začiatku vylúčená a ku ktorej vylúčeniu došlo na základe rozhodnutia nadriadeného súdu z 1. júna 2023. Podľa sťažovateľa rozhodovala označená zákonná sudkyňa opakovane aj o jeho väzbe a sťažovateľ považuje tieto jej väzobné rozhodnutia za nulitné a na základe tejto skutočnosti aj svoju väzbu za nezákonnú. Dôvodí tiež, že podľa jeho názoru sa v jeho meritórnej trestnej veci nepostupuje prednostne a urýchlene, keďže sa podľa jeho vyjadrenia po dobu dva a pol mesiaca (v období od 10. mája 2023 do 20. júla 2023) nevykonala v jeho veci žiaden úkon. Na takto formulované námietky nedostal podľa svojej mienky od krajského súdu primeranú odpoveď. Dôvodí tiež tvrdením o diskriminačnom prístupe krajského súdu, ktorý neaplikoval v jeho veci aktuálne zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) týkajúce sa podmienky existencie mimoriadnych okolností podmieňujúcich možnosť náhrady väzby alternatívnym opatrením a svoj záver oprel o staršiu judikatúru prekonanú označeným zjednocujúcim stanoviskom. Takisto tvrdí, že krajský súd argumentuje vo svojom rozhodnutí nepravdivými skutočnosťami (predchádzajúce odsúdenie pre drogovú trestnú činnosť). Je tiež toho názoru, že sa o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nekonalo v súlade s požiadavkou urýchllosti väzobného rozhodovania, keďže podľa neho väzobné rozhodovanie o dotknutej žiadosti trvalo viac ako dva mesiace, z ktorých až pätnásť dní pripadlo na vyhotovenie a doručenie druhostupňového väzobného rozhodnutia krajského súdu.

4. Vo všetkých uvedených skutočnostiach vidí sťažovateľ porušenie svojich označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je uplatnená námietka porušenia jeho označených práv, ku ktorému malo podľa mienky sťažovateľa dôjsť pri rozhodovaní o jeho osobnej slobode, konkrétne pri posúdení jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo strany krajského súdu, ktorý koná na podklade podanej sťažnosti prokurátora.

III.1. K porušeniu čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru

5. Rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („bien-fondé“) a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného režimu, čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej

týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy (nadväzne čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy). V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy (príp. čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy) a ani čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj z čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy) a tiež z čl. 6 ods. 1 dohovoru sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby. Takisto pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru, ústavný súd uvádza, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby) poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktorý je aplikovateľný v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi druhostupňovým väzobným rozhodnutím krajského súdu vydaným v konaní o väzbe (rozhodovanie o žiadosti o prepustenie) a obsahom čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, inými slovami, z dôvodu neaplikovateľnosti uvedených článkov ústavy a dohovoru na väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o žiadosti o prepustenie, boli sťažovateľom formulované námietky porušenia označených článkov ústavy a dohovoru dotknutým rozhodnutím krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené a ústavná sťažnosť v uvedenom rozsahu odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

III.2. K porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru

6. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky aj na rýchlosť tohto preskúmania. Už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o väzbe z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o väzbe v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03, III. ÚS 636/2017, II. ÚS 127/2020, II. ÚS 11/2022).

7. Ako vyplýva z odôvodnenia a petitu ústavnej sťažnosti, sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, svoju ústavnú sťažnosť smeruje iba proti postupu krajského súdu a jeho druhostupňovému väzobnému rozhodnutiu.

8. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj na základe súčinnosti poskytnutej zo strany krajského súdu ústavný súd zistil a zrekapituloval tieto informácie relevantné pre posúdenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa: Príslušný prokurátor napadol prvostupňové väzobné rozhodnutie mestského súdu sťažnosťou, ktorú mestský súd spolu so spisovým materiálom predložil na rozhodnutie krajskému súdu 4. augusta 2023, čo je moment, od ktorého bol krajský súd objektívne spôsobilý sťažnosť sťažovateľa prejednať. Krajský súd rozhodol o uplatnenej sťažnosti 9. augusta 2023 druhostupňovým väzobným rozhodnutím, ktoré bolo spolu so spisovým materiálom predložené

21. augusta 2023 mestskému súdu a následne doručené sťažovateľovi, podľa jeho vyjadrenia 24. augusta 2023. Čistá celková doba konania pred krajským súdom (a to aj po zohľadnení doby, v rámci ktorej doručoval druhostupňové väzobné rozhodnutie sťažovateľovi mestský súd) tak predstavuje dvadsať dní. V zmysle citovanej judikatúry je doba, nepresahujúca na jednom stupni konania jeden kalendárny mesiac, z hľadiska záruk poskytovaných namietanými čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru štandardne akceptovateľná. Celkovú dobu druhostupňového rozhodovania krajského súdu tak hodnotí ústavný súd ako na prvý pohľad akceptovateľnú, neporušujúcu požiadavku urýchleného prejednávania väzobných vecí. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa javí námietka sťažovateľa o porušení požiadavky urýchlenosti rozhodovania jeho väzobnej veci v rámci druhostupňového väzobného konania pred krajským súdom ako zjavne neopodstatnená.

9. Z odôvodnenia druhostupňového väzobného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd hodnotil doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní z hľadiska rýchlosti ako taký, ktorý sa nevyznačuje priet'ahmi, keďže sa podľa jeho vyjadrenia koná v trestnej veci sťažovateľa priebežne a bez priet'ahov. Sťažovateľ považuje túto odpoveď za nedostatočnú a je toho názoru, že v uvedenom smere nedostal od krajského súdu primeranú odpoveď. Ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia prvostupňového väzobného rozhodnutia mestského súdu (samotnú žiadosť o prepustenie totiž sťažovateľ k ústavnej sťažnosti nepriložil) nevyplýva, že by sťažovateľ námietku priet'ahov v základnom konaní vedenom v jeho trestnej veci predostrel a nejakým bližším spôsobom vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby špecifikoval. Krajský súd sa však uvedenej otázke venoval, keď konštatoval, že je postup orgánov činných v trestnom konaní plynulý, nevykazujúci zbytočné priet'ahy. Pokiaľ sťažovateľ prostredníctvom ústavnej sťažnosti, resp. priložených listín nijako nepreukázal, že by v podanej žiadosti o prepustenie z väzby určitým spôsobom špecifikoval a konkretizoval námietku priet'ahov vo vedenom trestnom konaní, nie je možné hodnotiť odpoveď krajského súdu ako nenáležitú a nedostatočnú, inými slovami, sťažovateľ sa môže domáhať podrobnej odpovede na námietky, ktoré reálne predostrie a formuluje.

10. Z odôvodnenia druhostupňového väzobného rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že už samotný prokurátor v podanej sťažnosti neprijal argumenty sťažovateľa o nezákonnosti celej väzby z dôvodu participácie neskôr vylúčenej zákonnej sudkyne na predchádzajúcom väzobnom rozhodovaní. Ústavný súd sa stotožňuje s prezentovanou argumentáciou príslušného prokurátora, ktorý správne poukázal na to, že vylúčená zákonná sudkyňa rozhodovala o väzbe sťažovateľa iba v dvoch predchádzajúcich prípadoch (po podaní obžaloby), kde jej prvostupňové rozhodnutia boli preskúmané nadriadeným súdom ako súdom sťažnostným, a tento nezistil nezákonnosť uvedených prvostupňových rozhodnutí. Poukazuje na § 31 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu, a upozorňuje, že ide o ustanovenie normujúce v prvom rade meritórne trestné konanie, pričom toto ustanovenie je možné aplikovať na *sui generis* konanie – väzobné konanie s prihliadnutím na povahu väzobného rozhodovania. V rámci procesu preskúmania zákonnosti väzby väzobným súdom má každé väzobné rozhodnutie povahu relatívne „samostatného“ rozhodnutia, ktorým je preskúmaná zákonnosť väzby v príslušnom časovom úseku s prihliadnutím na okolnosti existujúce v relevantnom čase a jednotlivé rozhodnutia sú preskúmané osobitne, nie ako jeden celok. V posudzovanom aktuálnom prípade rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby rozhodoval „nový“

zákonný sudca, ktorý spĺňa požiadavku nestrannosti, resp. jej splnenie nebolo sťažovateľom nijako spochybnené. S prihliadnutím na uvedené okolnosti nemožno rozhodovanie o väzbe neskôr vylúčeným sudcom v dvoch samostatných prípadoch považovať za defekt takej intenzity, ktorá by bola spôsobilá sama osobe do budúcnosti narušiť udržateľnosť väzby.

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostiera tvrdenie, že krajský súd argumentuje nepravdivými skutočnosťami, keď uvádza, že bol sťažovateľ odsúdený za drogovú trestnú činnosť. Z obsahu odôvodnenia druhostupňového väzobného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd v kontexte dôvodov podporujúcich tzv. preventívnu väzbu sťažovateľa konštatoval, že sťažovateľ bol „*doposiaľ desaťkrát súdne trestaný pre majetkovú, ako aj drogovú trestnú činnosť*“, pričom tento záver krajského súdu vychádza zo stanoviska príslušného prokurátora, v ktorom tento poukázal, že v prípade sťažovateľa ide o osobu desaťkrát súdne trestanú, kde v drvivej väčšine prípadov ide o majetkovú trestnú činnosť a v jednom prípade o drogovú trestnú činnosť. Vychádzajúc z prezentovaných informácií, nemožno prijať tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd argumentuje vo svojom rozhodnutí nepravdivými skutočnosťami. Svoj záver krajský súd oprel o dôveryhodný podklad (stanovisko orgánu činného v trestnom konaní), ktorý sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nijako relevantne nespochybnil.

12. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, v rámci ktorej dôvodí, že krajský súd uplatnil v jeho prípade (sťažovateľ je stíhaný za obzvlášť závažný zločin, kde náhrada väzby je v zmysle relevantných ustanovení Trestného poriadku možná len, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu) zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu prekonané novším zjednocujúcim stanoviskom, ústavný súd uvádza, že na prípad sťažovateľa nie je toto „novšie“ zjednocujúce stanovisko (č. k. Tpj 67/2023-1) vôbec priliehavé. Týka sa totiž situácie, keď aj po uplynutí päťmesačnej lehoty trvania kolúznei väzby právna úprava vylučuje možnosť jej nahradenia podľa § 80 a § 81 Trestného poriadku v prípade vedenia trestného stíhania voči obvinenému pre špecifikovaný okruh trestných činov. Ide teda o prípad, keď vnútroštátna úprava určitú kategóriu obvinených vopred absolútne vylučuje z možnosti nahradit' ich väzbu zárukou, čo celkom zjavne nie je prípad sťažovateľa, ktorého preventívnu väzbu je v zmysle právnej úpravy možné nahradit' v prípade existencie výnimočných okolností prípadu.

13. Vychádzajúc z prezentovaných čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu